

992

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾, OBRONY NARODOWEJ, FINANSÓW²⁾ ORAZ SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2 sierpnia 2011 r.

w sprawie warunków technicznych pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, kontroli skarbowej, Służby Celnej, Służby Więziennej i straży pożarnej³⁾

Na podstawie art. 66 ust. 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.⁴⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Rozporządzenie określa warunki techniczne pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, kontroli skarbowej, Służby Celnej, Służby Więziennej i straży pożarnej, zwanych dalej „pojazdami”.

2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu wejścia w życie rozporządzenia.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej — sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 216, poz. 1604).

²⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej — finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

³⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 15 lutego 2011 r. pod numerem 2011/0071/PL zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998, z późn. zm.).

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497, z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410 i Nr 235, poz. 1701, z 2007 r. Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 37, poz. 214, Nr 100, poz. 649, Nr 163, poz. 1015, Nr 209, poz. 1320, Nr 220, poz. 1411 i 1426, Nr 223, poz. 1461 i 1462 i Nr 234, poz. 1573 i 1574, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 663, Nr 91, poz. 739, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 802 i 803, Nr 98, poz. 817 i Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 43, poz. 246, Nr 122, poz. 827, Nr 151, poz. 1013, Nr 152, poz. 1018, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1443, Nr 225, poz. 1466 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 30, poz. 151, Nr 92, poz. 530, Nr 102, poz. 585 i Nr 106, poz. 622.

3. Pojazd musi być budowany na bazie pojazdu posiadającego świadectwo homologacji typu pojazdu lub podwozia posiadającego świadectwo homologacji typu pojazdu niekompletnego.

4. Wymogu określonego w ust. 3 nie stosuje się dla pojazdu budowanego na bazie pojazdu o przeznaczeniu wojskowym, na którego wytwarzanie lub obrót jest wymagana koncesja.

5. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) regulaminach EKG ONZ — rozumie się przez to regulaminy Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych stanowiące załączniki do Porozumienia dotyczącego przyjęcia jednolitych wymagań technicznych dla pojazdów kołowych, wyposażenia i części, które mogą być stosowane w tych pojazdach, oraz wzajemnego uznawania homologacji udzielonych na podstawie tych wymagań, sporządzonego w Genewie dnia 20 marca 1958 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 104, poz. 1135 i 1136);
- 2) szerokości pojazdu — rozumie się przez to szerokość pojazdu w pozycji przeznaczonej do ruchu drogowego nieobejmującą lusterek zewnętrznych, świateł umieszczonych na bokach pojazdu oraz elementów elastycznych wykonanych z gumy lub z innych tworzyw sztucznych;
- 3) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym;
- 4) pojeździe czterokołowym — rozumie się przez to niektóre pojazdy zbudowane na bazie pojazdu samochodowego mającego cztery koła i homologowanego według kategorii L;
- 5) umowie ADR — rozumie się przez to Umowę europejską dotyczącą międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzoną w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 110, poz. 641), wraz ze zmianami obowiązującymi od daty ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, podanymi do publicznej wiadomości we właściwy sposób.

Rozdział 2

Wymiary, masy i naciski osi pojazdu

§ 2. 1. Szerokość pojazdu nie może przekraczać 3,5 m.

2. Pojazd o szerokości przekraczającej 2,6 m musi:

- 1) posiadać światła obrysowe;
- 2) być oznakowany w sposób widoczny dla uczestników ruchu znakiem sporządzonym z materiału odblaskowego o barwie żółtej samochodowej z przodu pojazdu i czerwonej z tyłu pojazdu. Znak umieszcza się z przodu i z tyłu pojazdu po lewej stronie, w odległości do 400 mm od bocznej płaszczyzny jego obrysu oraz nie wyżej niż 1800 mm i nie niżej niż 600 mm od powierzchni jezdni, a wyjątkowo — w miejscu wynikającym z konstrukcji pojazdu. Przyczepa musi być oznakowana jedynie jednym znakiem umieszczonym z tyłu. Wzór znaku stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Masa całkowita pojazdu, rozkład tej masy na osie oraz masa przypadająca na każdą z osi nie może przekraczać maksymalnych wartości określonych przez producenta pojazdu lub podwozia bazowego. W przypadku konieczności przebudowy układu jezdniowego pojazdu lub podwozia bazowego nie mogą zostać przekroczone określone przez producentów zastosowanych elementów układu jezdniowego dopuszczalne wartości parametrów technicznych.

2. W pojazdach z gąsienicowym układem jezdniowym:

- 1) nacisk gąsienicy między skrajnymi krążkami bieżnymi nie może przekraczać 40 kN (4 t) na 1 m. Przy mechanizmie półgąsienicowym lub przy zastosowaniu dwóch gąsienic, jedna za drugą, nacisk ten nie może przekraczać 60 kN (6 t), pod warunkiem że odległość pomiędzy środkami powierzchni styku z jezdnią pierwszej gąsienicy lub kół przedniej osi a środkami powierzchni styku z jezdnią drugiej gąsienicy wynosi co najmniej 3 m;
- 2) gąsienice nie mogą mieć ostrych krawędzi lub muszą posiadać odpowiednie nakładki ochronne.

Rozdział 3

Warunki techniczne pojazdu i przyczepy przeznaczonej do łączenia z tym pojazdem

§ 4. 1. Pojazd musi spełniać następujące warunki techniczne:

- 1) urządzenie zapłonu iskrowego nie może wytwarzać nadmiernych zakłóceń radioelektrycznych;
- 2) układ zasilania musi być:
 - a) szczelny, niezależnie od warunków zewnętrznych oraz drgań występujących podczas pracy pojazdu,
 - b) zabezpieczony przed możliwością zetknięcia z przeszkodami znajdującymi się na drodze oraz przed nadmiernym nagrzewaniem, tarciami i innymi nienaturalnymi warunkami,
 - c) zabezpieczony przed korozją;
- 3) zbiornik paliwa, z zastrzeżeniem wymagań dla zbiorników do gazu, w tym również zbiornik paliwa niezależnej instalacji grzewczej:

a) nie może być umieszczony w kabinie kierowcy lub w pomieszczeniu przeznaczonym do przewozu osób ani też bezpośrednio do niego przylegać, zaś przegroda lub ścianka oddzielająca zbiornik od tych pomieszczeń musi być wykonana z materiału niepalnego,

b) musi być tak umieszczony, by w razie jego uszkodzenia lub przelania paliwo nie ściekało na elementy układu wydechowego,

c) nie może mieć wlewu paliwa w kabinie kierowcy, w pomieszczeniu przeznaczonym do przewozu osób, w komorze silnika lub bagażniku, a jeżeli umieszczony jest z boku pojazdu, to korek wlewu paliwa w położeniu zamkniętym nie może wystawać poza obrys nadwozia,

d) musi być odporny na korozję,

e) musi gwarantować odpowiednią szczelność potwierdzoną przeprowadzonym badaniem przez wytwórcę, przy ciśnieniu równym dwukrotnemu ciśnieniu robocznemu, ale nie mniejszym niż 0,3 bara nadciśnienia. Każda nadwyżka ciśnienia lub każde ciśnienie przekraczające ciśnienie robocze muszą być automatycznie kompensowane za pomocą odpowiednich urządzeń, w szczególności zaworów. Konstrukcja zaworów musi zapobiegać ryzyku powstania pożaru, a paliwo nie może wyciekać przez korek wlewu lub przez urządzenie kompensujące nadwyżkę ciśnienia nawet wtedy, gdy zbiornik będzie odwrócony. Dopuszcza się nieznaczne przesączenia paliwa, jeśli nie przekraczają one 30 g/min, oraz skroplenia lub zroszenia,

f) musi być umieszczony w taki sposób, aby był możliwie dobrze zabezpieczony przed skutkami zderzenia czołowego lub uderzenia w tył pojazdu, a w jego pobliżu nie może być żadnych wystających części, w szczególności ostrych krawędzi;

4) instalacja elektryczna musi być zabezpieczona przed uszkodzeniem mechanicznym wskutek tarcia o inne elementy pojazdu, a także przed korozją;

5) musi posiadać możliwość jazdy do tyłu;

6) poziom hałasu zewnętrznego mierzony podczas postoju pojazdu z odległości 0,5 m nie może przekraczać wartości określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;

7) układ wydechowy w pojeździe napędzanym silnikiem spalinowym musi spełniać następujące warunki:

a) wylot rury wydechowej nie może być skierowany w stronę otworów wlotowych urządzeń wentylacji,

b) spaliny muszą przechodzić przez tłumik wydechu;

8) ogumienie musi być:

a) pneumatyczne,

- b) o nośności dostosowanej do nacisku koła oraz dostosowane do maksymalnej prędkości pojazdu, a ciśnienie w ogumieniu musi być zgodne z zaleceniami wytwórni dla danej opony i obciążenia pojazdu, z tym że dla opon oznakowanych jako śniegowe, zgodnie z dyrektywą Rady 92/23/EWG z dnia 31 marca 1992 r. odnoszącą się do opon pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz ich instalowania (Dz. Urz. UE L 129 z 14.05.1992, str. 95, z późn. zm.) dopuszcza się niespełnianie dostosowania do maksymalnej prędkości pojazdu, pod warunkiem że są one dostosowane co najmniej do prędkości równej 160 km/h, a w pojeździe umieszczono nalepkę ostrzegawczą o maksymalnej prędkości tych opon tak, aby była ona widoczna oraz czytelna dla kierowcy,
- c) tej samej konstrukcji oraz o tej samej rzeźbie bieżnika na kołach jednej osi.

2. Wymagań określonych w ust. 1:

- 1) pkt 3 lit. a—c i pkt 5 nie stosuje się do motocykla i skutera śnieżnego;
- 2) pkt 6 nie stosuje się do skutera śnieżnego;
- 3) pkt 8 nie stosuje się do pojazdów z gąsienicowym układem jezdnym.

3. Pojazd o nacisku osi kierowanej lub sumie nacisków osi kierowanych, przekraczających 45 kN (4,5 t), musi mieć układ kierowniczy z mechanizmem wspomagającym, który w razie uszkodzenia tego mechanizmu zapewni możliwość kierowania pojazdem.

§ 5. 1. Wnętrze pojazdu przeznaczone dla kierowcy oraz do przewozu osób musi odpowiadać następującym warunkom:

- 1) być szczelne, przewietrzane i ogrzewane, jeżeli jest pomieszczeniem zamkniętym;
- 2) siedzenia muszą być przymocowane do nadwozia, również gdy są przesuwane, w sposób uniemożliwiający niezamierzone zmiany ich położenia;
- 3) elementy konstrukcji oraz zabudowy nie mogą posiadać ostrych krawędzi;
- 4) prędkościomierz oraz drogomierz muszą być umieszczone w polu widzenia kierowcy.

2. Szyby pojazdu muszą odpowiadać następującym warunkom:

- 1) w razie rozbicia nie mogą dawać ostrych odprysków;
- 2) przednia szyba musi zapewnić kierowcy pełną i wyraźną widoczność bez zniekształcenia obrazu, a w razie rozbicia zapewniać jeszcze dostateczną widoczność drogi;
- 3) przednia i przednie boczne szyby muszą posiadać współczynnik przepuszczalności światła nie mniejszy niż 70%;
- 4) nie mogą odbijać światła w sposób powodujący oślepienie innych uczestników ruchu drogowego.

3. Wycieraczki przedniej szyby, w liczbie zapewniającej dostateczne pole widzenia kierowcy, muszą działać samoczynnie. Wycieraczek nie stosuje się w pojazdach posiadających przednią szybę o takich wymiarach i kształcie, że kierowca, bez zmiany pozycji, może obserwować drogę w inny sposób niż przez tę szybę.

4. Lusterka zewnętrzne, co najmniej jedno po lewej i jedno po prawej stronie pojazdu, muszą zapewniać kierującemu niezbędną dla bezpieczeństwa ruchu widoczność do tyłu.

5. Sygnał dźwiękowy o ciągłym tonie musi posiadać poziom dźwięku mierzony podczas postoju pojazdu z odległości 3 m nie mniejszy niż:

- 1) 87 dB (A) — w odniesieniu do motocykla i skutera śnieżnego;
- 2) 96 dB (A) — w odniesieniu do pozostałych pojazdów.

§ 6. Pojazd musi posiadać:

- 1) kabinę lub ramę ochronną, z tym że warunek ten nie dotyczy motocykli, skuterów śnieżnych oraz pojazdów czterokołowych, których masa bez obciążenia nie przekracza 400 kg;
- 2) tabliczkę trwale umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym wewnątrz pojazdu, zawierającą naniesione w sposób trwały co najmniej dane o producencie, typie, roku produkcji oraz numerze fabrycznym pojazdu;
- 3) gaśnicę umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia, przy czym pojazd przewożący powyżej 15 osób powinien być wyposażony w dwie gaśnice; przepisu nie stosuje się do motocykla oraz skutera śnieżnego;
- 4) trójkąt do ustawiania na drodze, przeznaczony do ostrzegania o obecności unieruchomionego pojazdu; przepisu nie stosuje się do motocykla jednośladowego oraz skutera śnieżnego;
- 5) tabliczkę wskazującą dopuszczalną liczbę przewożonych osób łącznie z kierowcą, której wzór stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 6) urządzenie zabezpieczające przed uruchomieniem przez osoby nieupoważnione.

§ 7. 1. Pojazd musi posiadać co najmniej następujące światła zewnętrzne:

- 1) drogowe — pojazd samochodowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h;
- 2) mijania — pojazd samochodowy;
- 3) kierunkowskazy:
 - a) przednie — pojazd samochodowy,
 - b) tylne — pojazd samochodowy i przyczepa;
- 4) hamowania „stop” — pojazd samochodowy i przyczepa;

- 5) pozycyjne przednie — pojazd samochodowy;
- 6) pozycyjne tylne — pojazd samochodowy i przyczepa;
- 7) odblaskowe tylne inne niż trójkątne — pojazd samochodowy;
- 8) odblaskowe tylne trójkątne — przyczepa;
- 9) odblaskowe przednie — przyczepa.

2. Pojazd, z wyłączeniem motocykla, pojazdu czterośladowego oraz skutera śnieżnego, musi posiadać światła, o których mowa w ust. 1, w liczbie po dwa, z tym że dopuszcza się trzy światła hamowania „stop” oraz cztery światła:

- 1) drogowe;
- 2) mijania, jeżeli jest to wskazane ze względu na wyposażenie pojazdu w stały lub odejmowalny osprzęt umieszczony z przodu; dodatkowa para lamp może być umieszczona na wysokości nie większej niż 3000 mm od powierzchni jezdni, pod warunkiem że połączenia elektryczne uniemożliwiają równoczesne włączenie obu par światel;
- 3) pozycyjne przednie, jeżeli jest to wskazane ze względu na wyposażenie pojazdu w stały lub odejmowalny osprzęt umieszczony z przodu; dodatkowa para światel powinna być umieszczona nie niżej niż 400 mm od powierzchni jezdni, lecz nie wyżej niż 1900 mm, a jeżeli konstrukcja pojazdu nie pozwala na zachowanie tej wysokości — nie wyżej niż 2100 mm od powierzchni jezdni.

3. Pojazdy mogą posiadać światła:

- 1) obrysowe zamiast pozycyjnych — pojazd samochodowy gąsienicowy i półgąsienicowy, pojazd samochodowy o asymetrycznej konstrukcji oraz przyczepa;
- 2) odblaskowe zamiast pozycyjnych — przyczepa oraz skuter śnieżny;
- 3) mijania — umieszczone na wysokości nie większej niż 1500 mm od powierzchni jezdni, a jeżeli konstrukcja pojazdu nie pozwala na zachowanie tej wysokości — nie niżej niż 500 mm od powierzchni jezdni;
- 4) tylne odblaskowe inne niż trójkątne, w tym również cztery światła umieszczone na wysokości nie większej niż 1200 mm od powierzchni jezdni, a jeżeli konstrukcja pojazdu nie pozwala na zachowanie tej wysokości — nie większej niż 1500 mm od powierzchni jezdni, jednak nie niżej niż 250 mm;
- 5) robocze, przeznaczone do oświetlenia miejsca pracy, lub szperacz.

4. Światła pojazdu powinny odpowiadać następującym warunkom:

- 1) światła przeznaczone do oświetlania drogi przed pojazdem muszą być umieszczone w sposób umożliwiający łatwą regulację kierunku strumienia świetlnego;

2) światła tego samego rodzaju muszą mieć takie same właściwości świetlne i być umieszczone symetrycznie względem podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu; warunku symetrii rozmieszczenia nie stosuje się do światel oświetlających tylną tablicę rejestracyjną, pojedynczych światel cofania i przeciwmglowych tylnych oraz do pojazdów o asymetrycznej konstrukcji;

3) nie mogą oślepić innych uczestników ruchu; warunku nie stosuje się do światel drogowych.

§ 8. 1. Pojazd musi posiadać układ hamulcowy, zwany dalej „hamulcami”, którego skuteczność hamowania określa się wskaźnikiem, będącym stosunkiem siły hamowania do siły wynikającej z dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu lub stosunkiem opóźnienia hamowania (uzyskanego na drodze poziomej o nawierzchni twardej, suchej i czystej) do przyspieszenia ziemskiego. Przepisu nie stosuje się do skutera śnieżnego.

2. Wskaźnik skuteczności hamowania nie może być mniejszy niż podany w tabeli stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia.

3. Hamulce uważa się za sprawne, jeżeli wymagana skuteczność jest uzyskiwana bez nadmiernego odchylenia prostoliniowego toru ruchu pojazdu i nadmiernych drgań.

4. Pojazd samochodowy musi posiadać następujące rodzaje hamulców:

- 1) hamulec roboczy działający na wszystkie koła — przeznaczony do zmniejszania prędkości pojazdu i zatrzymywania go w sposób niezawodny, szybki i skuteczny, niezależnie od jego prędkości i obciążenia oraz od kąta wzniesienia lub spadku jezdni, z możliwością:
 - a) regulowania intensywności hamowania,
 - b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy z możliwością trzymania urządzenia kierowniczego przynajmniej jedną ręką;
- 2) hamulec awaryjny działający na koła co najmniej jednej osi pojazdu, przeznaczony do zatrzymania pojazdu w razie awarii hamulca roboczego, z możliwością:
 - a) regulowania intensywności hamowania,
 - b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy, z możliwością trzymania urządzenia kierowniczego przynajmniej jedną ręką;
- 3) hamulec postojowy, przeznaczony do unieruchamiania pojazdu na wzniesieniu i spadku, z możliwością:
 - a) działania podczas nieobecności kierowcy, przy czym robocze części hamulca muszą pozostawać w położeniu zahamowania za pomocą wyłącznie mechanicznego urządzenia,
 - b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy.

5. Posiadanie hamulca postojowego, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, nie jest wymagane, jeżeli hamulec awaryjny, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, spełnia warunki określone dla hamulca postojowego.

6. Trzykołowy pojazd samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 1 t musi posiadać:

- 1) dwa niezależne hamulce łącznie działające na wszystkie koła;
- 2) hamulec postojowy działający na koło (koła) co najmniej jednej osi; hamulec ten może mieć wspólne części z jednym z hamulców wymienionych w pkt 1 i musi być niezależny od hamulca działającego na koło (koła) drugiej osi.

7. Motocykl musi posiadać dwa niezależne hamulce, z których jeden działa co najmniej na przednie koło (koła), a drugi — co najmniej na tylne koło (koła).

8. Motocykl z bocznym wózkiem musi posiadać hamulce wymienione w ust. 7, z tym że jeśli skuteczność hamowania spełnia wymagania określone w lp. 2 tabeli stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia, hamulec działający na koło wózka nie jest wymagany.

9. Przyczepa musi posiadać następujące rodzaje hamulców:

- 1) hamulec roboczy:
 - a) spełniający wymagania określone w ust. 4 pkt 1,
 - b) uruchamiany z miejsca kierowcy jednym ruchem łącznie z hamulcem roboczym pojazdu ciągnącego, z zastrzeżeniem ust. 10,
 - c) zapewniający samoczynne zatrzymanie przyczepy w razie zerwania podczas jazdy połączenia z pojazdem ciągnącym;
- 2) hamulec postojowy:
 - a) działający również wtedy, gdy przyczepa jest odłączona od pojazdu ciągnącego,
 - b) uruchamiany z zewnątrz, a w odniesieniu do przyczepy przystosowanej do przewozu osób uruchamiany również z wnętrza przyczepy; przez uruchamianie rozumie się również zwalnianie hamulca.

10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do przyczepy lekkiej, pod warunkiem że niezależnie od urządzenia łączącego przyczepa ta ma dodatkowe połączenie (łańcuch, linka), które w razie zerwania głównego urządzenia łączącego będzie zapobiegało dotykaniu jezdni przez dyszel i zapewniało niezbędną kierowność przyczepy. Jeżeli jednak dopuszczalna masa całkowita przyczepy lekkiej jest większa niż połowa masy własnej pojazdu ciągnącego, musi ona spełniać wymagania określone w ust. 11.

11. W przyczepie o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, przeznaczonej do ciągnięcia przez pojazd, którego dopuszczalna masa całkowita wynosi nie mniej niż 1,33 dopuszczalnej masy całkowitej przyczepy, dopuszcza się hamulec roboczy typu bezwładnościowego (najazdowy), działający co najmniej na koła jednej osi.

12. Przepisu ust. 11 nie stosuje się do naczepy.

13. Skuter śnieżny musi posiadać hamulec roboczy i postojowy.

§ 9. 1. Hamulce pojazdu muszą zachowywać wymaganą sprawność niezależnie od drgań i wpływów atmosferycznych, na jakie są narażone w normalnych warunkach eksploatacji.

2. Hamulce muszą ponadto odpowiadać następującym warunkom:

- 1) równoczesne uruchomienie hamulca roboczego i awaryjnego nie może ujemnie wpływać na działanie żadnego z nich zarówno w przypadku, gdy obydwa hamulce są sprawne, jak i w przypadku uszkodzenia jednego z nich;
- 2) w przypadku uszkodzenia hamulca roboczego w pojeździe samochodowym musi być zapewniona możliwość hamowania takiej liczby kół przez działanie na hamulec roboczy, aby skuteczność hamowania nie była mniejsza niż 30% wymaganej skuteczności;
- 3) w pojeździe, w którym można uzyskać skuteczność hamowania wymaganą dla hamulca awaryjnego, nie wymaga się oddzielnego jego sterowania;
- 4) działanie hamulca roboczego musi być odpowiednio rozłożone między osie i jednakowe dla kół tej samej osi;
- 5) zużycie hamulców musi być łatwo kompensowane systemem ręcznej lub samoczynnej regulacji;
- 6) elementy układu hamulcowego muszą mieć taki zapas ruchu, aby po nagraniu hamulców lub po osiągnięciu określonego stopnia zużycia elementów ciernych możliwe było hamowanie bez konieczności natychmiastowej regulacji;
- 7) w przypadku hamulca uruchamianego za pomocą energii znajdującej się w zbiorniku, jeżeli hamowanie z wymaganą skutecznością nie jest możliwe bez użycia zgromadzonej energii, pojazd musi być wyposażony, poza manometrem, w urządzenie wysyłające świetlne lub akustyczne sygnały ostrzegające o obniżeniu zapasu energii do poziomu równego lub mniejszego niż 65% normalnego poziomu;
- 8) w przypadku hamulca pneumatycznego połączenie pojazdu ciągnącego z przyczepą musi składać się co najmniej z dwóch przewodów: zasilającego i sterującego;
- 9) w przypadku hamulca hydraulicznego zbiorniczek płynu hamulcowego musi być umieszczony w miejscu łatwo dostępnym do kontroli;
- 10) hamulec postojowy musi zapewniać unieruchomienie całkowicie obciążonego pojazdu na wzniesieniu i spadku o pochyleniu co najmniej 16%, a całkowicie obciążonego zespołu pojazdów — co najmniej 8%;
- 11) hamulce skutera śnieżnego uważa się za sprawne, jeżeli w czasie hamowania następuje blokada gąsienicy napędowej; wymóg musi być spełniony przy prędkości około 30 km/h mierzonej według wskazań prędkościomierza.

Rozdział 4

Warunki dodatkowe dla pojazdu przystosowanego do zasilania gazem

§ 10. 1. Warunki techniczne dla instalacji zasilania silnika pojazdów przystosowanych do zasilania gazem są następujące:

- 1) instalacja musi być projektowana na ciśnienie wynoszące:
 - a) gaz sprężony — 26 MPa,
 - b) gaz skroplony — 3,0 MPa,
 - c) gaz skroplony schłodzony — 2,7 MPa;
 - 2) łącza instalacji, przez które płynie gaz, muszą znajdować się w miejscach łatwo dostępnych dla kontroli ich szczelności;
 - 3) przełączanie zasilania musi być możliwe z miejsca kierującego pojazdem bez konieczności wyłączenia silnika;
 - 4) w pojeździe z silnikiem o zapłonie samoczynnym instalacja musi gwarantować odcięcie dopływu gazu do silnika po osiągnięciu jego maksymalnej prędkości obrotowej;
 - 5) instalacja musi być zabezpieczona przed korozją;
 - 6) budowa instalacji musi umożliwiać przeprowadzanie badań okresowych;
 - 7) elementy i zespoły instalacji narażone na mechaniczne uszkodzenie muszą być odpowiednio zabezpieczone;
 - 8) elementy instalacji nie mogą wystawać poza obrys pojazdu;
 - 9) elementy instalacji, w których znajduje się lub przez które przepływa gaz, nie mogą bez pełnego osłonięcia być umieszczone w pomieszczeniu przeznaczonym do przewozu osób; wymogu nie stosuje się do ścianek zbiornika i przewodów gazowych;
 - 10) dopływ gazu do układu dolotowego, gdy silnik nie pracuje oraz po przełączeniu na inne paliwo, musi być zatrzymany; dopuszczalna jest zwłoka w wysokości 2 s;
 - 11) przez element instalacji, w którym znajduje się gaz, nie może płynąć prąd elektryczny;
 - 12) układ elektryczny wchodzący w skład instalacji musi być zabezpieczony przed przeciążeniem i wyposażony co najmniej w jeden bezpiecznik dostępny bez użycia narzędzi;
 - 13) wylot rury wydechowej nie może być skierowany w stronę jakiegokolwiek elementu instalacji;
 - 14) w przypadku pojazdu zasilanego gazem skroplonym schłodzonym przedział, w którym jest umieszczony zbiornik, musi posiadać system detekcji gazu, natomiast w kabinie kierowcy musi znajdować się wskaźnik poziomu paliwa oraz sygnalizacja świetlna detektora gazu;
 - 15) składowe elementy instalacji oraz ich parametry muszą być zgodne z regulaminami:
 - a) gaz sprężony — Regulamin nr 110 EKG ONZ,
 - b) gaz skroplony — Regulamin nr 67 EKG ONZ uzupełniony 01 seria poprawek.
2. Warunki techniczne dla pojemników na gaz pojazdów przystosowanych do zasilania gazem są następujące:
- 1) pojemnik na gaz umieszczony na stałe w pojeździe, zwany dalej „zbiornikiem”, oraz wymienny pojemnik na gaz, zwany dalej „butlą”, muszą spełniać wymagania określone w warunkach technicznych dozoru technicznego oraz być zbadane i dopuszczone do eksploatacji przez Transportowy Dozór Techniczny;
 - 2) zbiorniki oraz butle muszą być tak zainstalowane, aby były maksymalnie chronione przed skutkami zderzeń, w tym głównie od przodu i tyłu pojazdu, a w przypadku ich umieszczenia w przestrzeni ładunkowej samochodu ciężarowego muszą być zabezpieczone przed uszkodzeniem ładunkiem oraz przez operacje załadunkowo-wyładunkowe;
 - 3) zbiorniki na gaz skroplony oraz butle muszą być skutecznie osłonięte przed działaniem promieni słonecznych; przepisu nie stosuje się do zbiorników homologowanych według serii poprawek 01 do regulaminu nr 67 EKG ONZ;
 - 4) mocowanie zbiorników oraz butli do pojazdu musi zabezpieczać je przed ich przemieszczeniem, przy działaniu na pojazd przyspieszenia wyrażonego iloczynem liczby i przyspieszenia ziemskiego — „g”:
 - a) w przypadku samochodów osobowych i samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t:
 - w kierunku wzdłużnym do przodu — 20 g,
 - w kierunku poprzecznym — 8 g,
 - b) w przypadku autobusów o dopuszczalnej masie całkowitej do 5 t i samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5 t do 12 t:
 - w kierunku wzdłużnym do przodu — 10 g,
 - w kierunku poprzecznym — 5 g,
 - c) w przypadku pozostałych autobusów i samochodów ciężarowych:
 - w kierunku wzdłużnym do przodu — 6,6 g,
 - w kierunku poprzecznym — 5 g;
 - 5) elementy mocowania oraz części pojazdu przylegające do zbiorników oraz butli muszą być oddzielone od niego przekładką elastyczną i nieabsorbującą wilgoci;
 - 6) zbiorniki muszą być tak umieszczone, aby była możliwość łatwego odczytu stanu napełnienia;
 - 7) zbiorniki i butle muszą być tak umieszczone, aby była możliwość łatwego odczytu danych dotyczących oznaczeń identyfikacyjnych oraz cech legalizacji;

- 8) zbiorniki na gaz skroplony oraz butle muszą być tak umieszczone, aby w pozycji roboczej wypływ gazu następował w stanie ciekłym;
 - 9) zbiorniki oraz butle nie mogą być instalowane w części przedniej pojazdu, w komorze silnika oraz w przestrzeni pasażerskiej;
 - 10) w pobliżu zbiorników oraz butli nie mogą znajdować się sztywne elementy o ostrych krawędziach;
 - 11) odległość zbiorników oraz butli od układu wydechowego jest nie mniejsza niż 0,1 m, jeśli nie jest zastosowana osłona termiczna;
 - 12) nie dopuszcza się jakichkolwiek przeróbek zbiorników oraz butli;
 - 13) zbiorniki na gaz skroplony łączone w zespoły i połączone z jednym przewodem zasilającym muszą być wyposażone w zawory jednokierunkowe i zawory bezpieczeństwa przewodów gazowych, z tym że nie wymaga się stosowania jednokierunkowych zaworów bezpieczeństwa przewodów gazowych, jeśli ciśnienie zwrotne samoczynnego zaworu odcinającego przekracza 0,5 MPa w położeniu zamkniętym;
 - 14) zbiorniki zamontowane w przestrzeni zamkniętej pojazdu muszą być umieszczone w gazoszczelnej obudowie całkowitej lub być wyposażone w gazoszczelną obudowę osłaniającą jedynie zawory. W przypadku obudów osłaniających zawory, zbiorniki muszą być fabrycznie do takiego osłonięcia przystosowane. Obudowy całkowite muszą posiadać co najmniej dwa otwory wentylacyjne, a obudowy osłaniające jedynie zawory zbiorników — co najmniej jeden. Otwory wentylacyjne muszą spełniać następujące warunki:
 - a) powierzchnia przekroju dla przepływu gazu musi być nie mniejsza niż $4,5 \text{ cm}^2$,
 - b) wyloty nie mogą być skierowane w stronę układu wydechowego, nie mogą uchodzić do wnętrza koła oraz, w przypadku gazu płynnego, muszą być skierowane do dołu;
 - 15) obudowy osłaniające zawory zbiorników oraz przewody układu przewietrzania obudów muszą wykazywać gazoszczelność przy nadciśnieniu 0,01 MPa; w trakcie próby wymienione elementy nie mogą wykazywać odkształceń, a dopuszczalny wypływ gazu nie może przekroczyć $100 \text{ cm}^3/\text{h}$;
 - 16) mechanizm zamykania obudów musi uniemożliwiać przypadkowe jego otwarcie;
 - 17) ręczny zawór odcinający zbiornika instalacji na gaz skroplony musi być umieszczony w miejscu łatwo dostępnym i wyraźnie oznaczonym, a jego użycie musi być możliwe bez stosowania narzędzi.
- 2) przewody stalowe muszą być wykonane ze stali nierdzewnej lub stali z pokryciem antykorozyjnym; dopuszcza się stosowanie przewodów sztywnych wykonanych z materiału niemetalowego;
- 3) przewody stosowane w instalacji gazu sprężonego schłodzonego muszą być wykonane ze stali nierdzewnej;
- 4) przewody miedziane na całej długości muszą być zabezpieczone osłoną gumową lub z tworzywa sztucznego;
- 5) przewody muszą być tak ułożone, aby:
- a) mogły być łatwo kontrolowane,
 - b) nie ocierały się o elementy pojazdu,
 - c) odległość od układu wydechowego nie była mniejsza niż 0,1 m, jeśli nie stosuje się ekranu termicznego,
 - d) nie przebiegały w pobliżu miejsc do podnoszenia pojazdu,
 - e) mocowanie wykluczało ich wibrację;
- 6) w przypadku braku możliwości spełnienia wymagań określonych w pkt 5 lit. a, b i e dopuszcza się odstępstwo dla przewodu łączącego zbiornik z reduktorem, pod warunkiem dodatkowego zabezpieczenia go przed korozją i mechanicznymi uszkodzeniami oraz wentylacji przestrzeni, w której jest umieszczony;
- 7) przewody metalowe łączące elementy instalacji, które w czasie eksploatacji pojazdu mogą podlegać wzajemnym przemieszczeniom, muszą być ukształtowane w pętle o promieniu krzywizny dostosowanym do średnicy przewodu;
- 8) przewody nie mogą być spawane lub lutowane oraz łączone ciśnieniowymi złączami zatrzaskowymi;
- 9) przewody metalowe muszą być łączone za pomocą znormalizowanych złączy z kielichem lub pierścieniem samozaciskającym, a liczba złączy musi być ograniczona do minimum;
- 10) średnica zewnętrzna przewodu sztywnego w zastosowaniu do gazu skroplonego nie może przekraczać 12 mm, a grubość jego ścianki musi wynosić co najmniej 0,8 mm;
- 11) na pracę reduktora nie może wywierać wpływu przyspieszenie bądź opóźnienie ruchu pojazdu;
- 12) odległość reduktora od układu wydechowego nie może być mniejsza niż 0,1 m, jeśli nie jest stosowany ekran termiczny.

Rozdział 5

Warunki dodatkowe dla pojazdu przeznaczonego do przewozu drogowego towarów niebezpiecznych

3. Warunki techniczne dla innych elementów instalacji pojazdów przystosowanych do zasilania gazem są następujące:

- 1) przewody metalowe zastosowane w instalacji muszą być bez szwów, stalowe lub miedziane w odniesieniu do gazu skroplonego oraz wyłącznie stalowe do gazu sprężonego;

§ 11. 1. Pojazd przeznaczony do przewozu drogowego towarów niebezpiecznych musi spełniać dodatkowo warunki techniczne (konstrukcyjne) określone w Części 9 „Wymagania dotyczące konstrukcji i dopuszczenia pojazdów” umowy ADR.

2. Pojazd, o którym mowa w ust. 1, przeznaczony do przewozu materiałów i przedmiotów wybuchowych uzbrojonych musi ponadto być zbudowany w sposób zapewniający możliwość takiego umieszczenia ładunku wybuchowego, aby:

- 1) rozrzut odłamków nie następował bezpośrednio w płaszczyźnie poziomej;
- 2) strefa niebezpieczna dla ludzi związana z oddziaływaniem fali uderzeniowej (ciśnienie powyżej 0,1 atm), mierzona od centrum wybuchu, wynosiła:
 - do 6,5 m dla ładunku do 2 kg TNT,
 - do 9,0 m dla ładunku do 5 kg TNT.

3. Spełnienie warunków, o których mowa w ust. 2, musi być potwierdzone pozytywnym wynikiem badań weryfikacyjnych pojazdu przeprowadzonych z wyko-

rzystaniem ładunków wybuchowych przez jednostkę akredytowaną.

Rozdział 6

Przepis końcowy

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.⁵⁾

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji:

J. Miller

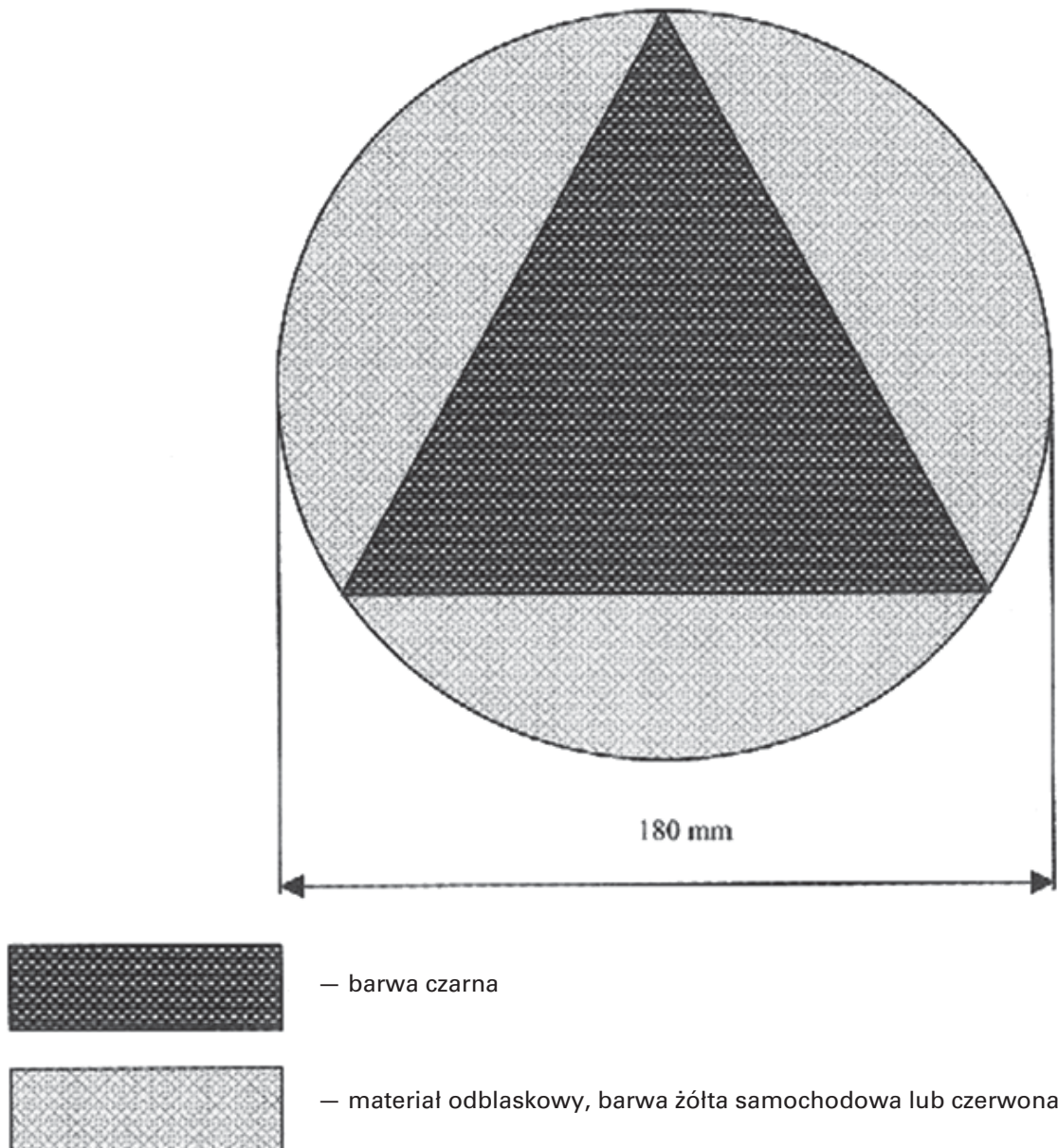
Minister Obrony Narodowej: wz. *C. Piątas*

Minister Finansów: *J. Vincent-Rostowski*

Minister Sprawiedliwości: *K. Kwiatkowski*

⁵⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Administracji, Obrony Narodowej, Finansów oraz Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 2004 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, kontroli skarbowej, Służby Celnej, Służby Więziennej i straży pożarnej (Dz. U. Nr 262, poz. 2615), które utraciło moc z dniem 2 października 2007 r. na podstawie art. 75 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 7, poz. 49 oraz z 2008 r. Nr 122, poz. 797 i Nr 218, poz. 1389).

Załączniki do rozporządzenia Ministrów:
Spraw Wewnętrznych i Administracji,
Obrony Narodowej, Finansów oraz
Sprawiedliwości z dnia 2 sierpnia 2011 r.
(poz. 992)

Załącznik nr 1**WZÓR ZNAKU SŁUŻĄCEGO DO OZNAKOWANIA POJAZDU O SZEROKOŚCI PRZEKRACZAJĄCEJ 2,6 m**

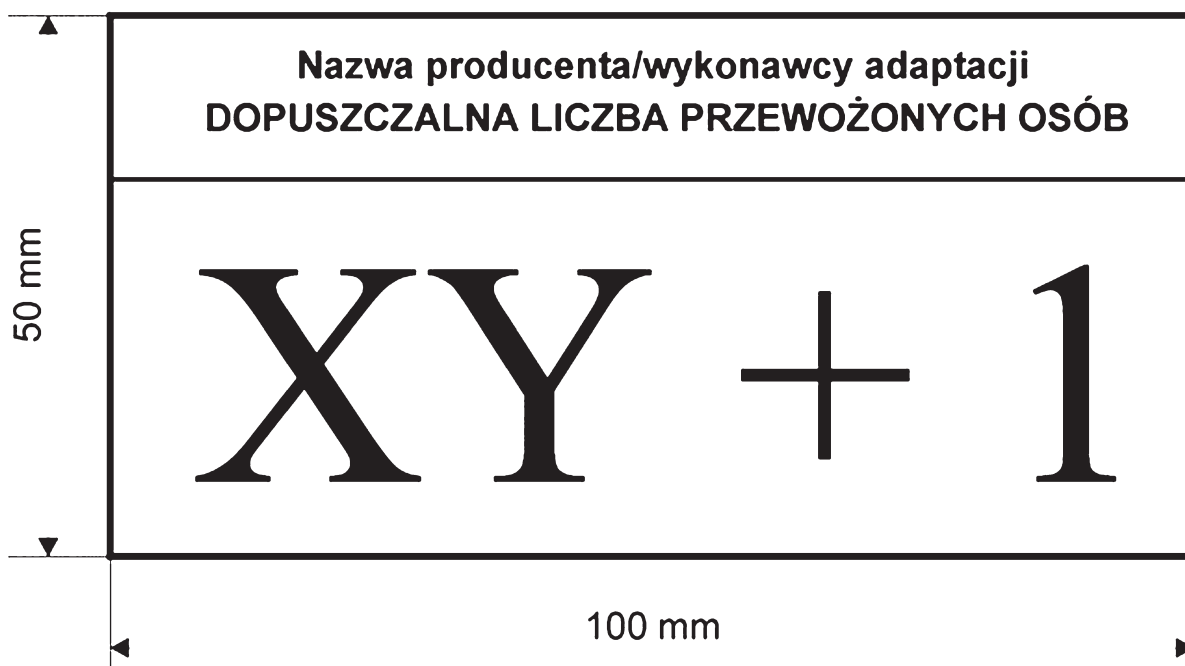
Uwaga: znak umieszcza się wierzchołkiem trójkąta równobocznego do góry.

Załącznik nr 2

POZIOM HAŁASU ZEWNĘTRZNEGO

Lp.	Rodzaj pojazdu	Rodzaj silnika	
		o zapłonie iskrowym	o zapłonie samoczynnym
1	Motocykl o pojemności skokowej		
	— nieprzekraczającej 125 cm ³	94 db (A)	—
	— większej niż 125 cm ³	96 db (A)	—
2	Samochód osobowy	93 db (A)	96 db (A)
3	Pojazd samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem samochodu osobowego	93 db (A)	102 db (A)
4	Inny pojazd samochodowy	98 db (A)	108 db (A)

Załącznik nr 3

WZÓR TABLICZKI OKREŚLAJĄCEJ DOPUSZCZALNĄ LICZBĘ PRZEWOŻONYCH OSÓB
ŁĄCZNIE Z KIEROWCĄ

WSKAŹNIKI SKUTECZNOŚCI HAMOWANIA

Lp.	Rodzaj pojazdu	Hamowanie przy użyciu hamulca	Wartość wskaźnika w %
1	Motocykl	koła tylnego	33
		obu kół	45
2	Motocykl z bocznym wózkiem oraz trzykołowy pojazd samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 1 t	wszystkich kół	40
3	Samochód osobowy, karetka sanitarna, autobus	roboczego	50
		awaryjnego	25
4	Samochód ciężarowy i ciągnik samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t	roboczego	45
		awaryjnego	22
5	Samochód ciężarowy i ciągnik samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t	roboczego	43
		awaryjnego	22
6	Przyczepa (naczepa) o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t	roboczego	40
7	Przyczepa (naczepa) o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t	roboczego	40
		w razie awarii	20
8	Pojazd samochodowy inny niż wymieniony w lp. 1–7	roboczego	40
		awaryjnego	20